

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи **Камратова Сергія Володимировича** на тему: **«Формування системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами: економічний, соціальний та екологічний аспекти»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Наукова новизна дослідження полягає у розробленні теоретичних і методологічних основ формування системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами, зокрема щодо: вибору критеріїв оцінки діяльності та методики визначення вагових коефіцієнтів (коефіцієнтів значущості) для ранжування лісогосподарських підприємств; розробки методичних підходів до класифікації лісогосподарських підприємств на основі запропонованої інтегральної оцінки діяльності та їх групування за основними загальновідомими стратегіями розвитку суб'єкта господарювання, які дозволяють уніфікувати існуючі системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами шляхом їх класифікації та вибору відповідної стратегії розвитку. В цьому контексті запропонований Камратовим Сергієм Володимировичем комплекс стратегічних заходів, пов'язаних з веденням лісового та мисливського господарства для кожної класифікаційної групи лісогосподарських підприємств, та система орієнтовних показників для реалізації механізмів стратегічного управління суб'єктами господарювання, в яких передбачено використання різних імперативів розвитку (економічного, соціально-економічного та соціально-екологічного), є необхідним і доцільним практичним доробком для розвитку лісогосподарських підприємств України, що відрізняються різноманітними природно-кліматичними умовами розміщення, а відповідно і різними системами управління.

Отже, тема дисертаційної роботи, яку представлено на розгляд Камратовим Сергієм Володимировичем та поставлена в ній мета, є актуальними та затребуваними на регіональному та національному рівнях.

Завдання дослідження охоплюють таку проблематику: здійснення наукового аналізу теоретико-методологічних засад формування стратегій розвитку та систем стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів; визначення ефективності існуючої системи стратегічного управління на ДП «Смілянське лісове господарство»; здійснення аналізу виконання планів з виробництва в грошовому та натуральному виразах на об'єкті дослідження; розробка дескриптивної моделі формування повноцінної системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами; проведення ранжування та класифікації лісогосподарських підприємств регіону на основі визначених та обґрунтованих критеріїв; розробка комплексу управлінських заходів для реалізації відповідних стратегій розвитку підприємств лісової галузі та перелік орієнтовних показників щодо впровадження на них механізмів стратегічного управління.

Теоретичне значення результатів роботи ґрунтується на узагальненнях та запропонованих підходах і положеннях щодо практичної реалізації завдання по формуванні системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів. Запропонований атрибутивний метод дослідження системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами дозволив обґрунтувати процесуальний аспект (початок, середина та закінчення) та структурний аспект її атрибутивності (річ, властивість та відносини), що підтверджує загальновідому троїстість будь-якої повноцінної системи.

Узгодження об'єкту і предмету дослідження, мети і завдань, коректне використання автором методів наукового пошуку стало підґрунтям отримання результатів, які містять наукову новизну та мають практичне значення.

Серед основних наукових результатів теоретичного та науково-методичного змісту вважаємо за необхідно виокремити такі:

1) по-перше, розроблено методичні підходи до класифікації лісогосподарських підприємств на основі визначеної інтегральної оцінки та їх групування за основними загальновідомими стратегіями розвитку суб'єкта господарювання, які дозволяють уніфікувати існуючі системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами шляхом їх класифікації та вибору відповідної стратегії розвитку;

2) по-друге: обґрунтовано методологічні підходи до вибору критеріїв оцінки діяльності та методику визначення вагових коефіцієнтів (коефіцієнтів значущості) для ранжування лісогосподарських підприємств, в яких крім загальноприйнятих економічних показників діяльності суб'єктів господарювання, запропоновано враховувати: площу підприємства як базису, на якому потенційно здійснюється лісогосподарська діяльність; кількість працюючих як складову соціального аспекту та основу визначення продуктивності праці; фондівіддачу як суттєвого показника виробничого підприємства.

Практичне значення результатів ґрунтується на формуванні запропонованого механізму використання матриць SWOT-аналізу та «Бостон консалтинг груп» для стратегічного планування діяльності та ідентифікації лісогосподарських підприємств щодо стратегії їх розвитку з урахуванням економічних, екологічних та соціальних аспектів; щодо розроблених методичних підходів до оцінки ефективності стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами на основі критерію стабільності стратегічного розвитку та визначення рівня виконання виробничих планів лісогосподарськими підприємствами в грошовому та натуральному виразах.

Дисертаційне дослідження виконано особисто, містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати, що мають практичне значення для економічної науки і економіки природокористування зокрема. Одержані здобувачем результати є достовірними та об'єктивними. Дослідження відповідає всім вимогам рівня наукової кваліфікації здобувача, що зазначено у Порядку проведення експерименту з присудження ступеня

доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України « Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» від 06 березня 2019 р. №167).

Зміст основних положень дисертаційного дослідження викладено в 11 наукових працях, із них 5 - у наукових фахових виданнях України, наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз та 6 тез у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Стаття у періодичному науковому виданні держави, яка входить до Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача:

1. Камратов С.В. Дескриптивна модель стратегічного управління підприємствами лісової галузі. *The scientific heritage* (Budapest, Hungary). № 45 (2020). Р.5. С. 3-7.

Статті в наукових фахових виданнях України та у виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз:

2. Дубас Р.Г., Камратов С.В. Формування стратегії розвитку підприємств лісового господарства України. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. Серія Економіка* (м.Маріуполь). Науковий журнал. 2017. №4 (77). С.52 – 60. (0,5 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: визначено особливості та основні види стратегій лісогосподарських підприємств.

3. Камратов С.В. Стратегія підприємств лісової галузі в системі стратегічного управління. *Інтелект ХХІ. Науковий економічний журнал*. Київ : Видавничий дім «Гельветика». 2018. №2 (2018). С.85 – 88.

4. Камратов С.В. Розвиток механізму фінансового планування на підприємствах лісової галузі України. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку (серія: економіка та менеджмент)*. Науково-практичний журнал. Київ : Міленіум. 2019. №15 (2018). С.131 – 138.

5. Дубас Р.Г., Камратов С.В. Особливості стратегічного управління підприємствами лісового комплексу України. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку (серія: економіка та менеджмент). Науково-практичний журнал*. Київ : Міленіум. 2019. №18 (2019). С.13 – 21. Особистий внесок здобувача: запропоновано здійснювати оцінку виконання виробничих планів лісогосподарськими підприємствами в грошових та натуральних одиницях в довгостроковому періоді.

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Камратов С.В. Організаційно-економічні аспекти стратегії підприємств лісової сфери України. *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації* : збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції, 22–23 вересня 2017 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. С. 84-86.

7. Камратов С.В. Розвиток системи стратегічного управління підприємствами лісового господарства. *Молодь: освіта, наука, духовність* : збірник тез доповідей XV Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих вчених, 17–19 квітня 2018 р. Київ : Університет «Україна». Ч. I, 2018. С. 53-54.

8. Камратов С.В. Фінансовий контролінг на підприємствах лісової галузі України. *Соціально-економічний потенціал України та країн Європи: правове регулювання, проблеми і тенденції розвитку* : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та науковців, 17 травня 2018 р. Київ : Університет «Україна», 2018. С. 181-184.

9. Камратов С.В. Ефективність стратегічного управління виробничою діяльністю лісогосподарських підприємств. *Молодь: освіта, наука, духовність* : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих вчених, 16–18 квітня 2019 р. Київ : Університет «Україна», Ч. I, 2019. С. 63-65.

10. Камратов С.В. Аналіз лісоресурсного та кадрового потенціалу на ДП «Смілянське лісове господарство». *Соціально-економічний потенціал України та країн Європи: правове регулювання, проблеми і тенденції розвитку* : матеріали доповідей II-ої Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та науковців, 24 травня 2019 р. Київ : Університет «Україна», 2019. С. 113-115.

11. Камратов С.В. Формування системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами. *Молодь: освіта, наука, духовність* : збірник тез доповідей XVII Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих вчених, 27–28 травня 2020 р. Київ : Університет «Україна». Ч. I, 2020. С. 103-104.

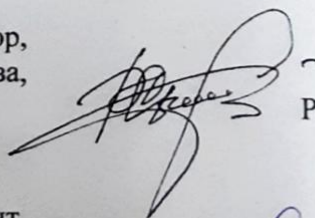
Результати дисертаційного дослідження повною мірою висвітлено у зазначених публікаціях.

Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Камратова Сергія Володимировича на тему «Формування системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами: економічний, соціальний та екологічний аспекти» рекомендується до захисту на підставі п.10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. №167 у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

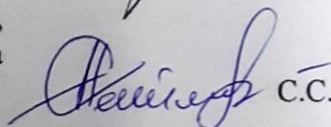
Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва,
управління та адміністрування,
Університет «Україна»

Р.М. Скупський

Кандидат економічних наук, доцент,
директор Інституту економіки та
менеджменту, Університет «Україна»

С.С. Нестеренко